



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 110/2019-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovvej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného spoločnosťou Hrčka – Sabó s. r. o., advokátska kancelária, Obchodná 187/6, Sečovce, v mene ktorej koná advokát JUDr. Jozef Sabó, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 117/2018 a jeho uznesením z 22. januára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 117/2018 a jeho uznesením z 22. januára 2019. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 21. marca 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Nt 199/2018 zo 7. novembra 2018 bolo rozhodnuté tak, že podľa § 411 ods. 1 Trestného poriadku a § 9 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone trestu“) žiadosť sťažovateľa o preradenie z ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia v súvislosti s trestom odňatia slobody uloženým mu rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 1 Tk 1/2015 z 2. marca 2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1 To 59/2017 z 27. júna 2017 a v spojení s uznesením okresného súdu sp. zn. 6 Nt 331/2017 zo 7. decembra 2017 do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia sa zamietá.

3. Uznesením krajského súdu č. k. 3 Tos 117/2018-36 z 22. januára 2019 bola sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 Nt 199/2018 zo 7. novembra 2018 zamietnutá.

4. Sťažovateľ bol v konaní vedenom Krajským súdom v Prešove pod sp. zn. 1 T 14/00 právoplatne odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 12 rokov so zaradením do III. nápravno-výchovnej skupiny, v období od 24. novembra 1999 do 24. novembra 2011 vykonal celý trest, pričom počas výkonu trestu bol v roku 2010 preradený do II. nápravno-výchovnej skupiny, kde celkove pobudol 22 mesiacov.

5. V konaní vedenom Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 3 T 28/2013 bol sťažovateľ odsúdený na súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 16 rokov.

6. V konaní vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 1 Tk 1/2015 bol sťažovateľ právoplatne odsúdený na súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 25 rokov

so zaradením do III. nápravno-výchovnej skupiny. Tento súhrnný trest bol sťažovateľovi uložený vo vzťahu k rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 T 14/00, ako aj vo vzťahu k rozsudku Okresného súdu Košice I sp. zn. 3 T 28/2013.

7. Uznesením okresného súdu sp. zn. 6 Nt 331/2017 zo 7. decembra 2017 bol sťažovateľ preradený z výkonu trestu s maximálnym stupňom stráženia do výkonu trestu so stredným stupňom stráženia.

8. Dňa 22. septembra 2018 podal sťažovateľ návrh na preradenie do ústavu s minimálnym stupňom stráženia, pretože podľa jeho názoru sa do tretiny zvyšku trestu zostávajúceho po jeho preradení z ústavu s maximálnym stupňom stráženia do ústavu so stredným stupňom stráženia v zmysle § 9 ods. 4 písm. b) zákona o výkone trestu má započítať nielen doba od 7. decembra 2017, ale aj doba strávená v II. nápravno-výchovnej skupine v rokoch 2010 – 2011 vo veci Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 T 14/00, keďže ide o súhrnný trest. V tomto prípade by sťažovateľ splňal formálnu podmienku na zmenu spôsobu výkonu trestu preradením z ústavu so stredným stupňom stráženia do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

9. Uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Nt 199/2018 zo 7. novembra 2018 bol návrh sťažovateľa zamietnutý ako nedôvodný, keďže nebola splnená formálna podmienka na vyhovie návrhu podľa § 9 ods. 4 písm. b) zákona o výkone trestu, lebo nevykonal ešte potrebnú tretinu zo zvyšku po jeho preradení do ústavu so stredným stupňom stráženia. Podľa názoru okresného súdu dobu strávenú v II. nápravno-výchovnej skupine v rokoch 2010 – 2011 nie je možné započítať do doby určenej v ustanovení § 9 ods. 4 písm. b) zákona o výkone trestu.

10. V podanej sťažnosti sťažovateľ akcentoval, že pokiaľ by napadnuté uznesenie bolo právoplatné, nastala by absurdná situácia, lebo by mohol požiadať o podmienené prepustenie skôr (v júli 2019) ako požiadať o preradenie do ústavu s minimálnym stupňom stráženia (v roku 2020). Takýto stav nie je želateľný a aj zákonodarca predpokladá opačný postup, teda preradenie do ústavu s minimálnym stupňom stráženia, a až následne

podmienečné prepustenie. Sťažovateľ poukázal aj na fakt, že v jeho prípade bolo vynesenejších viacero rozsudkov, v dôsledku čoho bola prerušená kontinuita výkonu trestu, bol trikrát zaradený do III. nápravno-výchovnej skupiny z dôvodu povahy spáchaného skutku a dvakrát bol preradený do II. nápravno-výchovnej skupiny. Pokiaľ okresný súd uznáva logiku argumentácie sťažovateľa o sčítaní dôb trestu vykonaných v II. nápravno-výchovnej skupine, extenzívnym výkladom zákona mal túto medzeru vyplniť, čo sa však nestalo.

11. Uznesením krajského súdu č. k. 3 Tos 117/2018-36 z 22. januára 2019 bola sťažnosť podaná sťažovateľom podľa § 193 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zamietnutá ako neprípustná. Podľa názoru krajského súdu okresný súd nemal zákonný podklad začať vôbec konať a rozhodnúť o návrhu sťažovateľa na zmenu spôsobu výkonu trestu, keďže jeho podanie nespĺňalo z dôvodu jeho predčasnosti zákonné náležitosti kvalifikovaného návrhu odsúdeného na zmenu spôsobu výkonu trestu podľa § 9 ods. 4 písm. b) zákona o výkone trestu.

12. Podľa názoru sťažovateľa je zřejmé, že výrok uznesenia krajského súdu a jeho odôvodnenie spolu nekorešponujú, čo je najmarkantnejším prejavom jeho arbitrárnosti. Ak je krajský súd presvedčený o tom, že okresný súd nemal splnené zákonné podmienky, aby konal podľa § 411 Trestného poriadku, potom mal postupom podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušiť uznesenie okresného súdu a sám vo veci rozhodnúť o návrhu sťažovateľa z 22. septembra 2018. Zamietnutie sťažnosti ako neprípustnej podľa § 193 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku spôsobuje právny chaos. O návrhu sťažovateľa bolo síce rozhodnuté, ale on netuší, akým spôsobom. K uvedenému procesnému pochybeniu pristupuje skutočnosť, že podľa názoru krajského súdu ustanovenie § 9 ods. 4 zákona o výkone trestu neustanovuje žiadne formálne časové podmienky na to, aby súd mohol rozhodnúť o zmene spôsobu výkonu trestu, môže teda rozhodnúť kedykoľvek. To znamená, že ak odsúdený podá návrh na zmenu spôsobu výkonu trestu pred vykonaním požadovanej časti trestu, taký návrh treba považovať len za podnet na posúdenie, či nie sú dané zákonné dôvody na začatie konania o zmene spôsobu výkonu trestu bez návrhu.

13. Tým, že krajský súd nezrušil uznesenie okresného súdu zo 7. novembra 2018 a vec mu ani nevrátil na ďalšie konanie, znemožnil sťažovateľovi prístup k súdu, teda to, aby jeho návrh z 22. septembra 2018 mohol byť posudzovaný ako „podnet“. Preto došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru.

14. Podľa ďalšieho názoru krajského súdu zo samotného znenia ustanovenia § 9 ods. 4 písm. b) zákona o výkone trestu vyplýva, že aktuálny výkon trestu v ústave so stredným stupňom stráženia má trvať po ustanovenú dobu kontinuálne od preradenia do tohto stupňa stráženia z ústavy s maximálnym stupňom stráženia a tento výklad má vyplývať aj z ustanovenia § 9 ods. 2 zákona o výkone trestu. Podľa presvedčenia sťažovateľa však takýto výklad neobstojí, je arbitrárny a nerešpektuje zásady spravodlivosti. Spravodlivosť totiž nemôže končiť pred väzenskou bránou. Sťažovateľ sa ocitol v špecifickej situácii, keď mu bol uložený súhrnný trest tromi rozsudkami. Paradoxne prvé odsúdenie Krajským súdom v Prešove v roku 2003 sa týkalo skutku spáchaného v roku 1999. Druhé odsúdenie Okresným súdom Košice I v roku 2016 sa týkalo skutku spáchaného v období rokov 1999 – 2001. Tretie odsúdenie Okresným súdom Žilina v roku 2017 sa týkalo dvoch skutkov z roku 1997 a 1999. Sťažovateľ pritom nemôže niesť zodpovednosť za to, že v poradí posledným rozsudkom bol odsúdený za chronologicky prvý trestný čin. Práve tieto okolnosti spôsobili, že sťažovateľ nemohol trest vykonať bez prerušenia (kontinuálne), lebo nové rozsudky z roku 2016 a 2017 mu prerušovali výkon trestu tak, že bol opätovne zaradený do ústavy s maximálnym stupňom stráženia, prípadne bol vzatý do väzby. Tým vznikla aj absurdná situácia, keď sťažovateľ bude mať nárok na podmienené prepustenie už v júli 2019, pričom nárok na preradenie do ústavy s minimálnym stupňom stráženia by (podľa právneho názoru krajského súdu) mal mať až v roku 2020. Takýto stav si celkom iste neželal ani zákonodarca. Ide o obrátené princípy. Pointa celého konania spočíva v tom, že sťažovateľ počas výkonu prvého trestu odňatia slobody pobudol v II. nápravno-výchovnej skupine 22 mesiacov v rokoch 2010 – 2011 a konajúce súdy mu túto dobu odmietli zarátať do doby určenej ustanovením § 9 ods. 4 písm. b) zákona o výkone trestu. Zo zásad ukladania súhrnného trestu vyplýva, že súd uloží pri splnení zákonných podmienok súhrnný trest, pričom zruší predošlé výroky o trestoch a spôsobe ich výkonu. Súhrnný trest sa tak považuje za jeden trest so všetkými účinkami.

Vzhľadom na to, že ustanovenie § 9 ods. 4 písm. b) zákona o výkone trestu výslovne neuvádza, že potrebná „tretina zvyšku trestu“ by mala byť vykonaná bez prerušenia, bolo úlohou konajúcich súdov uplatniť taký výklad zákona, ktorý je v súlade so zásadami spravodlivosti a s logikou. Inými slovami, bolo povinnosťou konajúcich súdov započítať dobu 22 mesiacov strávenú v II. nápravno-výchovnej skupine v rokoch 2010 – 2011 do tretiny zvyšku trestu, lebo išlo o súhrnný trest a sťažovateľ túto dobu v II. nápravno-výchovnej skupine reálne pobudol. Záujmy spravodlivosti si to vyžadujú.

15. Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva [redacted] na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu Trenčín zo dňa 22. januára 2019 sp. zn. 3Tos/117/2018-36 boli porušené.

2. Uznesenie Krajského súdu Trenčín zo dňa 22. januára 2019 sp. zn. 3Tos/117/2018-36 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu Trenčín, aby vo veci znova konal a rozhodol.

3. [redacted] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Krajský súd v Trenčín povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. Jozefa Sabóa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)

ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

18. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

19. Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

20. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

21. Ústavná sťažnosť smeruje proti konaniu všeobecných súdov, ktoré nevyhoveli návrhu sťažovateľa na jeho preradenie z ústavu so stredným stupňom stráženia do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Ústavná sťažnosť sa teda týka takého konania a rozhodovania všeobecných súdov, ktorého zmyslom bolo prípadné zmiernenie podmienok obmedzenia osobnej slobody sťažovateľa vo výkone trestu odňatia slobody.

22. Ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie) sú *ratione materiae* spravidla súčasťou rozhodovania vo veci samej. V prípade rozhodovania o zbavení osobnej slobody (mutatis mutandis aj o zmiernení podmienok, za ktorých dochádza k zbaveniu, resp. obmedzeniu osobnej slobody) ich však treba považovať za súčasť čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru [v danom prípade konkrétne čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru]. Keďže v danom prípade predmetom sťažnosti bolo rozhodovanie všeobecných súdov o zmiernení podmienok výkonu trestu, možnosť porušenia označených článkov ústavy a dohovoru neprichádzala do úvahy už na prvý pohľad (mutatis mutandis III. ÚS 646/2017, II. ÚS 111/2018, II. ÚS 564/2018).

23. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júna 2019